

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

﴿الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ﴿الأنعام : ١﴾

ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و
تاریکی‌ها و روشنایی را بنهاد.

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

ذَكَّهُوَاللَّهُ

ذَاتِ الْعُصُونِ التَّنْضِرَةٍ^١

اُنْظُرْ لِتِلْكَ الشَّجَرَةِ

وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةٍ

كَيْفَ تَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ

يُخْرِجُ مِنْهَا التَّمَرَةَ

فَابْحَثْ وَ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي

جَذَوْتُهَا مُسْتَعِرَةً

وَ انْظُرْ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي

حَرَارَةُ مُنْتَشِرَةٍ

فِيهَا ضِياءً وَ بِهَا

فِي الْجَوَّ مِثْلَ الشَّرَرَةِ

مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا

أَنْعُمْهُ مُنْهَمِرَةً

ذَكَّهُوَاللَّهُ الَّذِي

وَ قُدْرَةُ مُقْتَدِرَةٍ

ذُو حِكْمَةٍ بِالِغَةِ

أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَةَ

اُنْظُرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ

كَالْدَرْ الْمُنْتَشِرَةِ

وَ زَائِلُهُ بِأَنْجِمٍ

١- الشاعر: معروف الرصافي، شاعر عراقي من آب كردي النسب وأم تركمانية، له آثار كثيرة في الشعر.

وَانْظُرْ إِلَى الْغَيْمِ فَمَنْ
 فَصَيَّرَ الْأَرْضَ بِهِ
 وَانْظُرْ إِلَى الْمَرْءِ وَقُلْ
 مَنْ ذَا الَّذِي جَهَزَ
 ذاك هُوَ اللَّهُ الَّذِي
 أَنْعَمْتُهُ مُنْهِمَرَةٍ
 مُنْشَقٌ فِيهِ بَصَرَهُ
 بَعْدَ اغْبِرَارِ خَرِبَرَةٍ
 أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ

آموختن معنای کلمات باید در خلال ترجمه متون و عبارات محقق شود.

غُصُون:	شاخه‌ها (مفرد: غُصن)	دُرَر:	مرواریدها (مفرد: دُر)	إِغْبَار:	تیره رنگی، غبار آسودگی
غَيم:	ابر	ذَا:	این ← هذا	أَنْجُوم:	ستارگان «مفرد: نَجَم، نَجَمَة»
فُلْ:	بگو	ذات:	دارای	أَنْزَلَ:	نازل کرد
مُسْتَعِرَة:	فروزان	ذاك:	آن	أَنْعَمْ:	نعمت‌ها «مفرد: نِعْمَة»
مُفْتَكِرَة:	اندیشمند	ذو:	دارای	أَوْجَدَ:	پدید آورد
مُنْهِمَرَة:	ریزان	زان:	زینت داد	بالغ:	کامل
نَفِرَة:	تر و تازه	شَرَرَة:	اخگر (پاره آتش)	جَدَوَة:	پاره آتش
نَمَتْ:	رشد کرد «مؤنث نَما»	شَقَّ:	شکافت	جَهَزَ:	تجهیز کرد
يُخْرِجُ:	درمی آورده	صَيَّرَ:	گردانید	حَصِرَة:	سرسیز
		ضياء:	روشنایی		

اعْلَمُوا

صِيَغُ الْأَفْعَالِ

با نام‌گذاری صیغه‌های فعل‌ها در دستور زبان عربی آشنا شوید.

نام صیغه به فارسی و عربی	ضمیر	ماضی	مضارع	امر	نه
اوّل شخص مفرد متکلم وحده	من	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	أَفْعُلُ	أَفْعُلُ
دوم شخص مفرد مفرد مذکر مخاطب ^۱	تو	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	تَفْعَلُ	لَا تَفْعَلْ
دوم شخص مفرد مفرد مؤنث مخاطب	أو	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	تَفْعَلِي	لَا تَفْعَلِي
سوم شخص مفرد مفرد مذکر غایب	هو	فَعَلَ	فَعَلَ	أَفْعُلُ	أَفْعُلُ
سوم شخص مفرد مفرد مؤنث غایب	هي	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	تَفْعَلُ	تَفْعَلُ
اوّل شخص جمع متکلم مع الغير	ما	نَحْنُ	فَعَلْنَا	تَفْعَلُونَ	لَا تَفْعَلُوا
دوم شخص جمع جمع مذکر مخاطب	شما	أَنْتُمْ	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُنَّ	أَفْعَلُنَّ
دوم شخص جمع مثنی مذکر مخاطب	شما	أَنْتُنَّ	فَعَلْتُنَّ	تَفْعَلَانَ	لَا تَفْعَلَانَ
دوم شخص جمع مثنی مؤنث مخاطب	شما	أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَنِي	أَفْعَلَنِي
سوم شخص جمع جمع مذکر غایب	ايشان	هُمْ	فَعَلَا	يَفْعَلُونَ	لَا تَفْعَلَا
سوم شخص جمع جمع مؤنث غایب	ايشان	هُنْ	فَعَلْنَ	يَفْعَلَنَّ	أَفْعَلَنَّ
سوم شخص جمع مثنی مذکر غایب	ايشان	هُمَا	فَعَلَا	يَفْعَلَانِ	لَا تَفْعَلَانِ
سوم شخص جمع مثنی مؤنث غایب	ايشان	هُمَا	فَعَلَتَا	تَفْعَلَانِ	أَفْعَلَانِ

۱- از ذکر نام صیغه‌ها به صورت للغائب، للمخاطب و... در ارزشیابی و کنکور خودداری شود.

اعْمَوا

صِيَغُ الْأَفْعَالِ

با نام‌گذاری صیغه‌های فعل‌ها در دستور زبان عربی آشنا شوید.

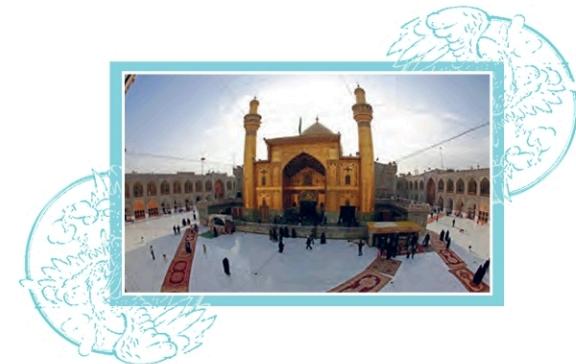
نام صیغه به فارسی و عربی	ضمیر	ماضی	مضارع	امر	نه
اوّل شخص مفرد متکلم وحده	من	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	أَفْعُلُ	أَفْعُلُ
دوم شخص مفرد مفرد مذکر مخاطب ^۱	تو	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	تَفْعَلُ	لَا تَفْعَلْ
دوم شخص مفرد مفرد مؤنث مخاطب	أو	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ	تَفْعَلِي	لَا تَفْعَلِي
سوم شخص مفرد مفرد مذکر غایب	هو	فَعَلَ	يَفْعُلُ		
سوم شخص مفرد مفرد مؤنث غایب	هي	فَعَلْتُ	فَعَلْتُ		
اوّل شخص جمع متکلم مع الغير	ما	نَحْنُ	فَعَلْنَا	تَفْعَلُ	
دوم شخص جمع جمع مذکر مخاطب	شما	أَنْتُمْ	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُونَ	لَا تَفْعَلُوا
دوم شخص جمع جمع مؤنث مخاطب	شما	أَنْتُنَّ	فَعَلْتُنَّ	تَفْعَلْنَ	لَا تَفْعَلْنَ
دوم شخص جمع مثنای مذکر مخاطب	شما	أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لَا تَفْعَلَانِ
دوم شخص جمع مثنای مؤنث مخاطب	شما	أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لَا تَفْعَلَانِ
سوم شخص جمع جمع مذکر غایب	ايشان	هُمْ	فَعَلَا	يَفْعَلُونَ	
سوم شخص جمع جمع مؤنث غایب	ايشان	هُنْ	فَعَلْنَ	يَفْعَلْنَ	
سوم شخص جمع مثنای مذکر غایب	ايشان	هُمَا	فَعَلَا	يَفْعَلَانِ	
سوم شخص جمع مثنای مؤنث غایب	ايشان	هُمَا	فَعَلَانِ	تَفْعَلَانِ	

۱- از ذکر نام صیغه‌ها به صورت للغائب، للمخاطب و... در ارزشیابی و کنکور خودداری شود.

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوالہ (التعارف^۱)

أَحَدُ الْمُوَظَّفِينَ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ ^۲	زائِرٌ مَرْقَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^۳
وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.	السَّلَامُ عَلَيْكُم.
صَبَاحُ التَّورِ وَالسُّرُورِ.	صَبَاحُ الْخَيْرِ يَا أَخِي.
أَنَا بِخَيْرٍ، وَكَيْفَ أَنْتَ؟	كَيْفَ حَالُكَ؟
عَفْوًا، مِنْ أَينَ أَنْتَ؟	بِخَيْرٍ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ.
مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟	أَنَا مِنَ الْجُمُهُورِيَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْإِيْرَانِيَّةِ.
إِسْمِي عَبْدُ الرَّحْمَانِ.	إِسْمِي حُسَيْنٌ وَمَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟
لَا؛ مَعَ الْأَسْفِ. ^۴ لَكِنِي أُحِبُّ أَنْ أُسَافِرَ.	هَلْ سَاقَرْتَ إِلَى إِيْرَانَ حَتَّى الْآنَ؟
إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ إِلَى الْلَّقَاءِ؛ مَعَ السَّلَامَةِ.	إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيْرَانَ!
فِي أَمَانِ اللَّهِ وَحْفَظِهِ، يَا حَبِيبِي.	فِي أَمَانِ اللَّهِ.

- ۱- تعارف: آشنایی با یکدیگر ۲- قاعة: سالن ۳- مطار: فرودگاه ۴- مع الأسف: متأسفانه
۵- آن اسافر: که سفر کنم

التمارين

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: كُمْلٌ تَرْجِمَةُ الْآيَاتِ وَالْأَحَادِيثِ التَّالِيَّةِ.

١- ﴿ وَاجْعَلْ لِي لِسَانًا صِدِيقًا فِي الْآخِرَةِ ﴾ آلُ شَعَرَاءَ : ٨٤

و برای من یاد نیکو در

٢- ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴾ الصَّفَّ : ٢

ای کسانی که ایمان آورده اید،

٣- ﴿ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنَّمَا تَعْمَلُونَ عَلَيْمٌ ﴾ المؤمنون : ٥١

و کار نیکو

٤- ﴿ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴾ الأعراف : ٤٧

پروردگار،

٥- «لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَصَوْمِهِمْ وَكَثْرَةِ الْحَجَّ... وَلَكِنْ انْظُرُوا إِلَى صِدِيقِ

الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

به بسیاری و روزه شان و بسیاری حج گزاردن بلکه به

و امانتداری آنها

٦- «إِرَحْمْ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

به کسی که در زمین است

٧- أُطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّينِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دانش را طلب کنید گرچه ، زیرا طلب دانش

الثَّمْرِينُ الثَّانِي: إِقْرَأُ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيْنُ تَرْجِمَتَهَا الصَّحِيحَةَ.

- ١- «إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبْدًا وَ اعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَسْمُوْتُ غَدًا». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
برای (دنیا[□] دنیا[□]) چنان کار کن گویی همیشه (زندگی می کنی[□] لذت می برمی[□]) و برای آخرت چنان کار کن گویی (فردا می میری[□] نزدیک است بمیری[□]).

٢- «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ». أمير المؤمنین علی علیہ السلام
به آنچه گفته است (بنگر[□] می نگرم[□]) و به آن که گفته است (زنگر[□] نمی نگرم[□]).

٣- «إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ». أمير المؤمنین علی علیہ السلام
هرگاه فرومایگان «فرومایه ترها» (به فراماروایی برسند[□] گرامی شوند[□])؛ شایستگان «برترها» هلاک می شوند.

٤- «مَنْ زَرَعَ الْعُدُوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ». أمير المؤمنین علی علیہ السلام
هرکس (دشمنی[□] دوستی[□]) کاشت؛ (زیان[□] سود[□]) درو کرد.

٥- «الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ فَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَ كَثِيرُهُ قَاتِلٌ». أمير المؤمنین علی علیہ السلام
سخن مانند داروست. اندکش (سود می رساند[□] شفا می دهد[□]) و بسیارش گشته است.

٦- إذا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ، فَاجْعِلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. أمير المؤمنین علی علیہ السلام
هرگاه بر (دشمنت قادر شدی[□] دشمن را شکست دادی[□])، بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او (قرار می دهی[□] قرار بده[□]).

٧- قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نَصْفُ الْعِلْمِ. أمير المؤمنین علی علیہ السلام
گفتن (می دانم[□] نمی دانم[□])، نیمی از دانش است.

التمرين الثالث: ضع في الدائرة العدد المناسب. «كلمة واحدة زائدة»

١- الشَّرَرُهُ	☐ مِنَ الْأَحْجَارِ الْجَمِيلَةِ الْغَالِيَةِ ذَاتِ اللَّوْنِ الْأَبْيَضِ.
٢- الشَّمْسُ	☐ جَذَوْتُهَا مُسْتَعِرَّةً، فِيهَا ضِياءٌ وَ بِهَا حَرَارَةٌ مُنْتَشِرَةٌ.
٣- الْقَمَرُ	☐ كَوْكُبٌ يَدْوِرُ ^٢ حَوْلَ الْأَرْضِ؛ ضِياؤهُ مِنَ الشَّمْسِ.
٤- الْأَنْعُمُ	☐ بُخَارٌ مُتَرَاكِمٌ فِي السَّمَاءِ يَنْزِلُ مِنْهُ الْمَطَرُ.
٥- الْغَيْمُ	☐ مِنَ الْمَلَاسِينَ النِّسَائِيَّةِ ذَاتِ الْأَلْوَانِ الْمُخْتَلَفَةِ.
٦- الْفُسْتَانُ	☐ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ.
٧- الدُّرْرُ	

التمرين الرابع: ضع هذه الجمل و التراكيب في مكانها المناسب.

هُولَاءِ فَائِزَاتُ / هَذَانِ الدَّلَيْلَانِ / تَلَكَ بَطَارِيَّةً / أُولَئِكَ الصَّالِحُونَ / هُولَاءِ الْأَعْدَاءُ / هَاتَانِ الزُّجَاجَتَانِ

مثنى مؤنث	مثنى مذكر	مفرد مؤنث
جمع مذكر	جمع مؤنث سالم	جمع مذكر سالم

١- ضع: بگذار ٢- يَدْوِرُ: می چرخد

التمرين الخامس: ضع المترادفات و المتضادات في مكانها المناسب. ≠

ضياء / نام / ناجح / مسرور / قريب / جميل / نهاية / يمين / غالية / شراء / مسموح / مجد

يسار ≠	راسب ≠	رخيصة ≠
بعيد ≠	بداية ≠	بعيّن ≠
= نور	قيبح ≠	= رقد
ممنوع ≠	= مُجتهد	حزين ≠

التمرين السادس: أرسم عقارب الساعات.

السادسة إلا ربعاً

الثامنة و النصف

الخامسة و الربع